

Covid-19 Pandemi Sürecinin Bireylerin Konutlarında Balkon Kullanma Alışkanlıklarına Etkisi

Sema Nur ÖZKURT KAYA¹ ID, Işık SEZEN^{1*} ID

¹Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Erzurum, TÜRKİYE

Öz: COVID-19 pandemisi 2019 yılının sonlarına doğru Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmış ve tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Dünyada çok sayıda ölüme neden olan küresel pandemiden dolayı uzun süre konutlarında kapalı kalan insanlar balkonları aracılığıyla dış dünyaya bağlantı kurmuşlardır. Bu araştırmanın amacı; COVID-19 pandemisinin bireylerin yaşadıkları konutlarında balkon kullanma alışkanlıklarına etkisini saptamaktır. Türkiye'de pandemi dönemini yaşayan insanların, COVID-19 pandemisinin yoğun olarak yaşandığı 2020-2021 yıllarında balkon kullanma alışkanlıklarındaki değişimi tespit etmeye yönelik hazırlanmış anket 462 kişiye uygulanarak istatistiksel analizleri yapılmıştır. Anket sonuçlarından elde edilen bulgulara göre; katılımcıların yaklaşık %81'i pandemi sürecinde balkonda vakit geçirdiğini, %68'i balkonda vakit geçirme süresinin arttığını, %53'ü balkonlarında değişiklik yaptıklarını, %54'ü balkonda vakit geçirmenin tedavi sürecinde olumlu etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların %24'ü konutlarının balkonlarının yeterli büyüklükte ve konforda olmadığını ve yeterli büyüklükte ve konforda balkonu olan başka bir konuta taşınmak istediklerini belirtmişlerdir. Bu araştırmada; yeni planlanacak konutlarda balkonların yeterli büyüklükte ve konforda olmasının, balkonda mobilya kullanımının, süs bitkisi üretiminin gelecekte yaşanabilecek salgın hastalıkların psikolojik olarak daha rahat atlatılmasında, karantinada kalmak zorunda kalan insanların açık hava ile bağlarının kurulmasında büyük avantaj sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Salgın, karantina, açık hava, mimari, konut, balkon, Türkiye

The Effect of the Covid-19 Pandemic Period on Individuals' Habits of Using Balconies in Their Residences

Abstract: The COVID-19 pandemic emerged in Wuhan, China, towards the end of 2019 and affected the whole world. People who were confined to their homes for a long time due to the global pandemic, which caused many deaths in the world, connected with the outside world through their balconies. The purpose of this research is to determine the impact of the COVID-19 pandemic on individuals' habits of using balconies at their homes. The survey prepared to determine the change in the balcony usage habits of people experiencing the pandemic period in Turkey in 2020-2021, when the COVID-19 pandemic was intense, was applied to 462 people and statistical analyzes were employed. According to the finding; approximately 81% of the participants stated that they spent time on the balcony during the pandemic period, 68% stated that the time spent on the balcony increased, 53% stated that they made changes to their balconies, and 54% stated that spending time on the balcony had a positive effect on the treatment process. 24% of the participants stated that the balconies of their residences were not large enough and comfortable and that they wanted to move to another residence with a balcony of sufficient size and comfort. In this study shows that having balconies of sufficient size and comfort in newly planned residences, the use of furniture on the balcony, and the production of ornamental plants will provide a great advantage in psychologically recovering from future epidemics and in establishing connections with the outdoors for people who have to stay in quarantine.

Keywords: Epidemic, quarantine, open air, architecture, residential, balcony, Türkiye

GİRİŞ

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan COVID-19 (*Coronavirus Disease 2019/COVID-19*) tüm dünyayı tehdit etmiştir. COVID-19, her alanda önemli dönüşüm süreçlerini başlatmıştır. Birleşmiş Milletler (BM) Habitat'a göre hızlı bir biçimde yayılan COVID-19 çok sayıda ölüme neden olmuş ve küresel bir pandemi krizine dönüşmüştür. Tüm dünyada virüsün yayılım hızını düşürmek için, çeşitli önlemler geliştirilmiştir. Bunların başında öncelikle 'sosyal mesafe', 'evde kal' çağrıları, 'sokağa çıkma yasağı' ve 'kalabalık ortamlardan uzak durma' gibi önlemler yer almaktadır. Bu bağlamda pandemi sürecinde konut mekânları en iyi izolasyon mekânları konumuna gelmiştir. COVID-19 sürecinde, konut mekânlarında yaşam süresi zorunlu olarak artmış ve yeni alışkanlıklar ortaya çıkmıştır. Konut mekânlarının tasarımı önem kazanmıştır (Parsa ve Demir, 2022).

1347'de Kara Veba, 1817'de Kolera, 1914'de İspanyol Gribi, 1968'de Hong Kong Gribi tarihte yaşanmış salgınlardır (Tekin, 2021). COVID-19, önceki salgınlar gibi kent alanlarını etkileyen olaylardan birisidir. Buna kolera salgını ve tüberküloz salgınlarının etkileri örnek olarak verilebilir. Kolera salgınıyla birlikte yeşil alanlar ve geniş sokaklar tasarlanmış, tüberküloz salgınıyla da mimaride gün ışığı ve balkon kullanımlarında değişiklikler gelişmiştir (Pinheiro ve Luis, 2020).

Balkonun iç mekânla dış mekân arasındaki geçişlik işlevi bazen mekânın uzantısı olma durumundan daha fazla anlam taşımaktadır. Sınırları belirlenmiş kapalı bir alanda dış mekân

* Sorumlu yazar: isiksezen@atauni.edu.tr

Bu çalışma yüksek lisans tezinden üretilmiştir

Geliş tarihi: 30 Ekim 2023

Kabul tarihi: 20 Mayıs 2024

ile ilişki kuran ve bu ihtiyacı karşılayan balkonlar açık havada oturmak, dışarıyı izlemek, hava almak, manzara seyretmek gibi işlevler yüklenebilirler (Koç, 1994; Ergin, 1994). Kentsel yaşam tarihinde balkonun rolü büyüktür. Balkon dikkatlice tasarlanırsa mekânsal ve normatif bağlamlara uyum sağlar ve sakinlerin ihtiyaçlarına cevap verir (Smektała ve Baborska-Narożny, 2022).

Balkonlar, genellikle dış mekânlarda yapılan aktivitelerin bir kısmını yerine getirebilirler. Bu amaçla çiçek, sebze, meyve gibi bitkiler yetiştirmek, güneşlenerek D vitamini ihtiyacını karşılamak, küçük tadilatlar yapmak, evcil hayvan beslemek, kışık sebze kurutmak, çocuklar için oyun alanı olarak kullanmak, mangal yapmak gibi eylemler için kullanılabilir. Bu tür kullanımlara örnek olarak verilebilir. Ancak bu tavır günümüzde modern yaşam içinde de farklı anlamlar içererek devam etmektedir. Burada kullanıcı alışkanlıklarının yanı sıra özlem duyduğu aktiviteler için kullanım söz konusudur (Erbay, 2021).

COVID-19 sürecinde balkonlar bir gereklilik olarak ortaya çıkmıştır. Mimaride savunma ve minare gibi kullanımlarından sonra yapım teknolojilerinin gelişmesiyle iki ve daha fazla katlı yapılarda dış cepheden uzanan çıkıntılar, açık ve yarı açık yapılmak suretiyle balkonları şekillendirmiştir. İşlevsellik açısından da önemi olan balkonların sanat değerinin olması ve pandemi sürecinde artan sosyolojik önemi, barındırdığı farklı işlevler ve anlamlar nedeniyle insanların zamanlarını geçirebildikleri mekânlara dönüşmüşlerdir. Balkonlar dış dünya ve çevresiyle etkileşim sağlamak ve iletişim kurabilmek amacı ile de kullanılabilir. Bu doğrultuda komşularla sohbet etme, sokakta bulunan bir satıcıya ip sarkıtma, dışarda oynayan çocuğa seslenme, yoldan geçen bir tanıdık ile konuşma, sokaktan geçenleri ya da sokakta olan olayları izleme gibi eylemler görülebilir. Erken modern Venedik'te balkonun sosyal işlevi üzerine yapılan bir çalışmada görmenin inanmak olduğu ve kentsel dokunun balkon ile ilişkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Sosyal hayatın içinde olan balkonlar sosyal işlevini özellikle çok katlı yapılaşmanın olmadığı mahallelerde yüksek katlı yapılara göre daha aktif olarak devam ettirmektedir (Cowan, 2011). COVID-19'un tüm dünyayı etkisi altına aldığı dönemde evin dış mekân ile ilişkisini kuran mekânlar olan balkonların anlamı değişmiştir. Tüm dünyada uygulanan sokağa çıkma kısıtlamaları, balkonları evlerin en kıymetli alanı haline getirmiştir. Özellikle nüfusun çoğunluğunun apartman dairelerinde yaşadığı şehirlerde, kişiye özel açık hava imkânı sunan balkonların önemi daha da artmıştır. Örneğin; balkondan balkona yapılan sohbetler ev ziyaretlerinin yerini almıştır. Balkonların aktif kullanıldığı bu dönemde hava alma, oturma, komşuluk, iletişim gibi işlevler daha da yoğun olarak kullanılırken, balkon kullanımına alışık olunmayan başka işlevler de eklenmiştir. Bu dönemde enstrüman çalabilen birçok insan balkonda komşularıyla beraber şarkılar

söylemiş, etkinlikler gerçekleştirmiştir. Hatta birçok profesyonel sanatçı ve müzik grubu da konserler vermiş ve bunları canlı olarak dijital platformlarda paylaşmıştır (Arslan, 2020).

COVID-19 pandemisinde İtalya ve Hindistan'da işitsel direnç alanı olarak balkonlar kullanılmıştır. Hem müzikal hem de müzikal olmayan seslerle halkın moralini yükseltmek ve topluluk dayanışmasını etkilemek için balkonlarda etkinlikler yapılmıştır. Bu şekilde ölümün sessizliğine müzikal direniş göstermek amaçlanmıştır (Gupta, 2023). Pandemi döneminde ev dışındaki kapalı mekânlarda geçirilen süre azalmıştır (Gök ve Erman, 2021). Bu araştırmanın amacı; COVID-19 sürecinde Türkiye'de balkon kullanma alışkanlıklarının değişimini ve etkisini belirlemektir.

MATERYAL ve YÖNTEM

Bu araştırmanın materyalini anket çalışması, COVID-19, balkon kullanımı üzerine yapılmış literatürler oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde balkon kullanma alışkanlıklarındaki değişimi tespit etmek için hazırlanmış olan anketler belirlenen örneklem kitleye elektronik ortamda Google Forms aracılığı ile uygulanarak istatistiksel analizleri yapılmıştır. Anketlerin istatistiksel analizinde SPSS 20.0 versiyonu kullanılarak frekans analizi, Ki-Kare testi yapılmıştır. Evreni temsil eden katılımcılara uygulanan anketler Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre hesaplanan örnekleme büyüklük değerinin sayıca üzerinde yapılarak gerçek ortalama birey sayıları hesaplanmıştır. Örnekleme değerine ulaşmak için bilimsel olarak kabul görmüş formüller kullanılmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu 2021 verilerine göre Türkiye nüfusu 83,000,614'dür. Bu durumda evren büyüklüğü 83,000,614'dür. Yapılan anket çalışması için örneklem büyüklüğünün saptanmasında, basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. (Karasar, 1982; İslamoğlu, 2003; Özdamar, 2003; Büyükoztürk ve ark., 2008; Yazıcıoğlu, 2004). Örnekleme büyüklüğünü belirlemede Özdamar (2003)'ün kullandığı aşağıdaki formülden yararlanılmıştır.

$$n = \frac{N \cdot P \cdot Q \cdot Z^2 \alpha}{(N - 1) \cdot d^2}$$

N: Evren birim sayısı, n: Örneklem büyüklüğü, P: Evrendeki X' in gözlenme oranı, Q: (1-P): X' in gözlenmeme oranı, Za : α= 0.05 için 1,96, d: Örneklem hatası, α= 0,05 için (d=0,05) örneklem hatası ile (p=0,5; q=0,5) alınarak evren birim sayısı 83,000,614 olan anketin örneklem büyüklüğü; $83,000,614 \times 0,5 \times 0,5 \times (1,96)^2 / (83,000,614 - 1) \times (0,05)^2 = 384$

BULGULAR ve TARTIŞMA

COVID-19 pandemi sürecinin bireylerin konutlarında balkon kullanma alışkanlıklarına etkisini belirlemek için uygulanan anket çalışması Türkiye geneline uygulanmıştır ve Türkiye'nin 50 ilinden katılım olmuştur. Örneklem büyüklüğü 384 bulunmuştur. Çevrimiçi uygulanan 462 anket değerlendirmeye alınmıştır. COVID-19 pandemi sürecinin konutlarda balkon kullanmaya etkisini belirlemek için

uygulanan ankete katılan bireylerin demografik özellikleri Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1: COVID-19 pandemisinde balkon kullanım alışkanlıkları ile ilgili ankete katılanların demografik özellikleri

Demografik Özellikler Kişi (% oran)	Cinsiyet						Toplam (N)	
	Kadın	Erkek						
	329 (%71,2)	133 (%28,8)					462	
Yaş	18-25 71 (%15,4)	26-35 161 (%34,8)	36-45 151 (%32,7)	46-55 62 (%13,4)	56-65 15 (%3,2)	66+ 2 (%0,4)		
Medeni Durum	Evlü 302 (%65,4)	Bekar 160 (%34,6)						
Gelir	0-3000 60 (%13)	3000-5000 80 (%17,3)	5000-7000 80 (%17,3)	7000-9000 77 (%16,7)	9000 + 165 (%35,7)			
Eğitim	İlkokul 12 (2,6%)	Ortaokul 16 (%3,5)	Lise 44 (%9,5)	Önlisans 39 (%8,4)	Lisans 186 (%40,3)	Y.Lisans 107 (%23,2)		Doktora 58 (%12,5)
Meslek	Memur 305 (%66)	Özel Sek. 53 (%11,5)	Esnaf 11 (%2,4)	Ev Kadını 1 (%0,2)	İşsiz 57 (%12,3)	Öğrenci 6 (%1,3)		Diğer 29 (6,3%)

Katılımcıların demografik özelliklerine bakılarak gelir seviyelerinin orta ve üzerinde olduğu, eğitim seviyelerinin yüksek, mesleklerin ise genellikle memurlukta yoğunlaştığı görülmektedir.

Katılımcılara evdeki birey sayısı sorulmuş; 25 (%5,41)'i 1, 60 (%12,99)'i 2, 102 (%22,08)'si 3, 177 (%38,31)'si 4, 68 (%14,72)'i 5, 10 (%2,16)'u 6, 9 (%1,95)'ü 7, 3 (%0,65)'ü 8, 3 (%0,65)'ü 9, 3 (%0,65)'ü 10, 1 (%0,22)'i 11, 1 (%0,22)'i 12 kişi olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların balkon ihtiyacının belirlenmesi ve COVID-19 pandemisine etkisinin ne oranda olduğunu saptamaya yönelik bazı sorular sorulmuş ve verilen yanıtlar kişi sayısı ve yüzdelik oranları ile Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2: Balkon kullanma alışkanlıklarının COVID-19 pandemisine etkisini saptamaya yönelik sorulara verilen yanıtların yüzdeleri

Sorular	Evet		Hayır		Toplam(N)
Evinizin balkonu var mı?	444 (%96,10)	18 (%3,90)			
Evinizde balkon yoksa veya kullanılmayacak kadar küçükse pandemi sürecinde eksikliğini hissettiniz mi?	114 (%24,3)	44 (%75,7)	Balkonun yeterli büyüklükte 304 (%65,80)		
Evinizin balkonu yoksa veya kullanılmayacak kadar küçükse kullanabileceğiniz nitelikte balkonu bir eve taşınmak istiyor musunuz?	113 (%24,46)	55 (%11,90)	Balkonun yeterli büyüklükte 294 (%63,64)		

Katılımcıların yaklaşık %96'sı balkonunun olduğunu, yaklaşık %24'ü balkonunun yeterli büyüklükte olmadığını ve büyük balkon eksikliğini hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Evlerinde balkon bulunmaması veya kullanılmayacak kadar küçük olmasından dolayı kullanılabilecek nitelikteki balkonlu eve taşınmayı isteyenler katılımcıların yaklaşık %24'ünü oluşturmaktadır. Okumuş (2021)'a göre; salgınla beraber balkonlu dairelerin daha çok tercih edildiği ve bu tercihe bağlı olarak yeni evlere taşınmaların yaşandığı ifade edilmiştir. Katılımcılara pandemi sürecinde balkonlarında geçirdikleri zaman hakkında sorular sorulmuş ve alınan yanıtlar Çizelge 3'de verilmiştir.

Katılımcıların yaklaşık %81'i pandemi sürecinin etkilerinin görülmesi ve karantina tedbirleri uygulandığı dönemde balkonda vakit geçirdiklerini, yaklaşık %68'i pandemi sürecinde balkonda vakit geçirme sürelerinin arttığını belirtmiştir.

Katılımcıların yaklaşık %92'si balkonda vakit geçirmelerine COVID-19 pandemisinin etkisinin varlığı durumunda açık havada vakit geçirmelerinin daha sağlıklı olduğunu düşünmektedirler.

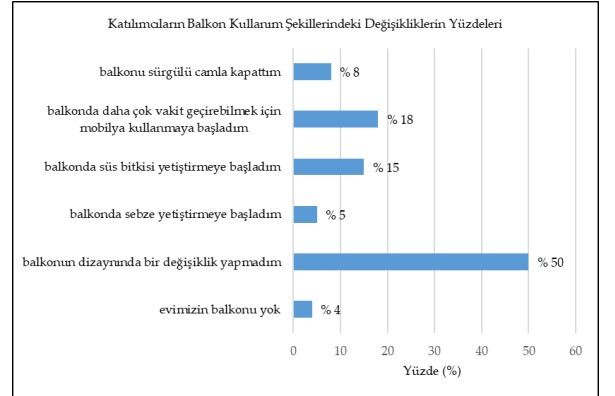
Çizelge 3: Katılımcıların pandemi sürecinde balkonlarında geçirdikleri zaman ile ilgili sorulara yanıtları

Sorular	Evet	Hayır	Balkonumuz yok	Toplam (N)
Pandemi sürecinin etkilerinin görülmesi ve karantina tedbirleri uygulandığı dönemde balkonda vakit geçirdiniz mi?	376 (%81,39)	69 (%14,94)	17 (%3,68)	462
COVID-19 pandemisi sürecinde balkonda vakit geçirme süreniz arttı mı?	Evet 312 (%67,53)	Hayır 133 (%28,79)	Balkonumuz yok 17 (%3,68)	
Balkonda vakit geçirmenizde COVID-19 pandemisinin etkisi varsa, açık havada vakit geçirmenin daha sağlıklı olduğunu düşünüyor musunuz? (Balkonunuz varsa bu soruya cevap veriniz).	Evet 425 (%91,99)	Hayır 20 (%4,33)	Balkonumuz yok 17 (%3,68)	
Pandemi sürecinde evinizin balkonunun dizaynında değişiklik yaptınız mı?	Evet 217 (%46,97)	Hayır 228 (%49,35)	Balkonumuz yok 17 (%3,68)	

Grahn ve Stigsdotter (2003) açık ve yeşil alanların toplumsal rehabilitasyon süreçlerine katkı sağladığını ve dolayısıyla halk sağlığını olumlu yönde etkilediğini savunmaktadırlar.

Katılımcıların yaklaşık %53'ü bu süreçte balkonlarında değişiklik yaptıklarını, yaklaşık %47'si ise bir değişiklik yapmadıklarını belirtmişlerdir. Ekenyazıcı Güney (2021) de pandemi döneminde balkonlarda bir oturma düzeni oluşturulduğunu ve bu mekânlarda daha çok vakit geçirilmeye başlandığını ifade etmiştir.

Katılımcılara pandemi sürecinde evlerinin balkonunda nasıl bir değişiklik yaptıkları sorulmuş ve alınan cevap yüzdeleri Şekil 1'de belirtilmiştir.

Şekil1. Katılımcıların balkon kullanım şekillerindeki değişiklikler ve yüzdeleri

Balkonu olan katılımcılardan kendileri veya aile bireylerinden COVID-19'a yakalananların oranı yaklaşık %45 iken yakalanmayanların oranının ise yaklaşık %55 olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların COVID-19 virüsüne yakalanmalarında evlerinin balkonlu olmasının virüse yakalanma durumunda tedavi sürecine etkisinin olup olmadığı konusundaki düşüncelerini saptamak için Çizelge 4'deki ifadeler sunulmuş ve katılım düzeyleri belirlenmiştir.

Katılımcıların ve aile bireylerinden herhangi birinin COVID-19'a yakalanmamış olmasında evlerinin bir balkonunun

olmasının ve zamanlarının çoğunu balkonda geçiriyor olmalarıyla ilgili olduğu düşüncesine katılmayanların oranının yaklaşık %55 olmasına rağmen hastalığa yakalanma durumunda tedavi sürecine olumlu katkısının olacağını düşünenlerin oranı yaklaşık %54 olarak belirlenmiştir.

Çizelge 4: COVID-19 virüsünün tedavi sürecinde balkon kullanımının etkisi hakkındaki görüşlere katılmı düzeyleri

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam (N)
	Kişi (%)	Kişi (%)	Kişi (%)	Kişi (%)	Kişi (%)	Kişi (%)	Kişi (%)	Kişi (%)			
COVID-19 virüsüne yakalanmamada veya tedavi sürecinde balkonların etkisi											
Ben ve aile bireylerimden herhangi birinin COVID-19'a yakalanmamış olmasının evimin bir balkonunun olması ve zamanımızın çoğunu balkonda geçiriyor olmamızla ilgili olduğunu düşünüyorum.	104 (%22,51)	150 (%32,47)	140 (%30,30)	49 (%10,61)	19 (%4,11)					462	
Hane halkı veya hane halkından birinin COVID-19'a yakalanmış olması durumunda balkonda vakit geçirmenin tedavi sürecini olumlu etkilediğini/etkileyeceğini düşünüyorum.	35 (%7,58)	61 (%13,20)	116 (%25,11)	184 (%39,83)	66 (%14,29)						

Çizelge 5'te demografik özellikler ile bireylerin balkon kullanımı talebine COVID-19 pandemisinin etkisinin belirlenmesine yönelik düşünceleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için SPSS 20.0 versiyonu kullanılarak yapılan frekans analizi ve Ki-Kare testi sonuçları verilmiştir.

Çizelge 5'e göre katılımcıların cinsiyetleri ile birlikte yaşadıkları aile bireylerinin COVID-19'a yakalanma durumları arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$).

Yaş ile katılımcıların balkonu yoksa veya kullanılmayacak kadar küçükse kullanılabilecek nitelikte balkonlu bir eve taşınmak istemeleri arasında önemli ($p<0,05$); katılımcıların pandemi sürecinin etkilerinin görülmesi ve karantina tedbirleri uygulandığı dönemde balkonda vakit geçirmeleri arasında çok önemli ($p<0,01$); COVID-19 pandemisi süresince balkonda vakit geçirme süresi arasında önemli ($p<0,05$); balkonda vakit geçirmelerinde COVID-19 pandemisinin etkisi olması durumunda, açık havada vakit geçirmenin daha sağlıklı olduğu düşüncesi arasında önemli ($p<0,05$); pandemi sürecinde evlerinin balkon tasarımı değişikliği yapmaları ile arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$).

Medeni durum ile katılımcıların pandemi sürecinde evlerinin balkon tasarımı değişikliği yapmaları arasında önemli ($p<0,05$); pandemi sürecinde evlerinin balkon tasarımı değişikliği şekilleri arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$).

Gelir düzeyi ile katılımcıların evlerinin balkon varlığı arasında önemli ($p<0,05$); balkonda vakit geçirmelerinde COVID-19 pandemisinin etkisi olması durumunda açık havada vakit

geçirmenin daha sağlıklı olduğunu düşüncesi arasında önemli ($p<0,05$); pandemi sürecinde evlerinin balkon tasarımı yaptıkları değişiklik şekilleri arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$).

Çizelge 5: Demografik özellikler ile COVID-19 pandemi sürecinin bireylerin konutlarında balkon kullanma alışkanlıkları arasındaki ilişki

Demografik Özellikler	COVID-19 Pandemi Sürecinin Bireylerin Konutlarında Balkon Kullanma Aışkanlıklarına Etkisinin Saptanmasına Yönelik Düşünceler	Önem Seviyesi (p)
Cinsiyet	Hane halkı veya hane halkından birinin COVID-19'a yakalanmış olması durumunda balkonda vakit geçirmenin tedavi sürecini olumlu etkilediğini/etkileyeceğini düşünüyorum.	0,031*
Yaş	Evinizin balkonu yoksa veya kullanılmayacak kadar küçükse kullanabileceğiniz nitelikte balkonlu bir eve taşınmak istiyor musunuz?	0,016*
	Pandemi sürecinin etkilerinin görülmesi ve karantina tedbirleri uygulandığı dönemde balkonda vakit geçirdiniz mi?	0,003**
	COVID-19 pandemisi sürecinde balkonda vakit geçirme sürenizi arttırdı mı?	0,027*
	Balkonda vakit geçirmenizde COVID-19 pandemisinin etkisi varsa, açık havada vakit geçirmenin daha sağlıklı olduğunu düşünüyor musunuz?	0,025*
	Pandemi sürecinde evinizin balkonunun dizaynında değişiklik yaptınız mı?	0,022*
Medeni Durum	Pandemi sürecinde evinizin balkonunun dizaynında değişiklik yaptınız mı?	0,013*
	Pandemi sürecinde evinizin balkonunun dizaynında nasıl bir değişiklik yaptınız?	0,033*
Gelir Düzeyi	Evinizin balkonu var mı?	0,013*
	Balkonda vakit geçirmenizde COVID-19 pandemisinin etkisi varsa, açık havada vakit geçirmenin daha sağlıklı olduğunu düşünüyor musunuz?	0,011*
	Pandemi sürecinde evinizin balkonunun dizaynında nasıl bir değişiklik yaptınız?	0,020*
	Pandemi sürecinde evinizin balkonunun dizaynında nasıl bir değişiklik yaptınız?	0,003**
Birey Sayısı	Evinizin balkonu var mı?	0,000**
	Pandemi sürecinin etkilerinin görülmesi ve karantina tedbirleri uygulandığı dönemde balkonda vakit geçirdiniz mi?	0,000**
	COVID-19 pandemisi sürecinde balkonda vakit geçirme sürenizi arttırdı mı?	0,000**
	Balkonda vakit geçirmenizde COVID-19 pandemisinin etkisi varsa, açık havada vakit geçirmenin daha sağlıklı olduğunu düşünüyor musunuz?	0,000**
	Pandemi sürecinde evinizin balkonunun dizaynında değişiklik yaptınız mı?	0,000**
Eğitim	Pandemi sürecinde evinizin balkonunun dizaynında nasıl bir değişiklik yaptınız?	0,000**
	Siz veya birlikte yaşadığınız aile bireylerimden COVID-19'a yakalanan oldu mu?	0,034*
	Evinizde balkon yoksa veya kullanılmayacak kadar küçükse pandemi sürecinde eksikliğini hissettiniz mi?	0,047*
Meslek	Evinizin balkonu yoksa veya kullanılmayacak kadar küçükse kullanabileceğiniz nitelikte balkonlu bir eve taşınmak istiyor musunuz?	0,035*
	Evinizin balkonu var mı?	0,000**
	Evinizde balkon yoksa veya kullanılmayacak kadar küçükse pandemi sürecinde eksikliğini hissettiniz mi?	0,024*
	Pandemi sürecinin etkilerinin görülmesi ve karantina tedbirleri uygulandığı dönemde balkonda vakit geçirdiniz mi?	0,000**
	COVID-19 pandemisi sürecinde balkonda vakit geçirme sürenizi arttırdı mı?	0,000**
	Balkonda vakit geçirmenizde COVID-19 pandemisinin etkisi varsa, açık havada vakit geçirmenin daha sağlıklı olduğunu düşünüyor musunuz?	0,000**
	Pandemi sürecinde evinizin balkonunun dizaynında değişiklik yaptınız mı?	0,000**
	Pandemi sürecinde evinizin balkonunun dizaynında nasıl bir değişiklik yaptınız?	0,001**
	Ben ve aile bireylerimden herhangi birinin COVID-19'a yakalanmamış olmasının evimin bir balkonunun olması ve zamanımızın çoğunu balkonda geçiriyor olmamızla ilgili olduğunu düşünüyorum.	0,002**
	Hane halkı veya hane halkından birinin COVID-19'a yakalanmış olması durumunda balkonda vakit geçirmenin tedavi sürecini olumlu etkilediğini/etkileyeceğini düşünüyorum.	0,005**

Önemli ($p<0,05$), * Çok Önemli** ($p<0,01$)

Katılımcıların ailelerindeki birey sayısı ile evlerinin balkon varlığı arasında çok önemli ($p<0,01$); pandemi sürecinin etkilerinin görülmesi ve karantina tedbirleri uygulandığı dönemde balkonda vakit geçirme süresi arasında çok önemli ($p<0,01$); COVID-19 pandemisi sürecinde balkonda vakit geçirme sürelerindeki artış arasında çok önemli ($p<0,01$); balkonda vakit geçirmelerinde COVID-19 pandemisinin etkisi olması durumunda, açık havada vakit geçirmenin daha sağlıklı olduğunu düşüncesi arasında çok önemli ($p<0,01$);

pandemi sürecinde evlerinin balkon tasarımında değişiklik yapmaları arasında çok önemli ($p<0,01$); pandemi sürecinde evlerinin balkon tasarımındaki değişiklik şekilleri arasında çok önemli ($p<0,01$); birlikte yaşadıkları aile bireylerinden COVID-19'a yakalanması arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$).

Eğitim düzeyinin katılımcıların balkonu yoksa veya kullanılmayacak kadar küçükse eksikliğini hissetmeleri arasında önemli ($p<0,05$); balkonu yoksa veya kullanılmayacak kadar küçükse kullanılabilir nitelikte balkonu bir eve taşınmak istemeleri arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$).

Katılımcıların mesleği ile evlerinde balkon bulunması arasında çok önemli ($p<0,01$); evlerinin balkonu yoksa veya kullanılmayacak kadar küçükse pandemi sürecinde eksikliğini hissedilmesi arasında önemli ($p<0,05$); pandemi sürecinin etkilerinin görülmesi ve karantina tedbirleri uygulandığı dönemde balkonda vakit geçirme arasında çok önemli bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,01$); COVID-19 pandemisi sürecinde balkonda vakit geçirme süresindeki artış arasında çok önemli bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,01$); balkonda vakit geçirilmesinde COVID-19 pandemisinin etkisi olması durumunda, açık havada vakit geçirmenin daha sağlıklı olduğu düşüncesi arasında çok önemli ($p<0,01$); pandemi sürecinde evlerinin balkon tasarımında değişiklik yapmaları arasında çok önemli ($p<0,01$); pandemi sürecinde evlerinin balkon tasarımında yaptıkları değişiklik şekilleri arasında çok önemli ($p<0,01$); aile bireylerinden herhangi birinin COVID-19'a yakalanmamış olmasının evlerde bir balkonun olması ve zamanlarının çoğunu balkonda geçiriyor olmasıyla ilgili düşüncesi arasında çok önemli ($p<0,01$); hane halkı veya hane halkından birinin COVID-19'a yakalanmış olması durumunda balkonda vakit geçirmenin tedavi sürecini olumlu etkilediği veya etkileyeceği düşüncesi arasında çok önemli bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,01$).

SONUÇ

Balkonlar konutların dış dünyaya açılan özel mekânlarıdır. Pandemi kısıtlamalarında açık ve temiz havaya erişim ihtiyacının yanında sosyalleşme arayışı insanları balkonlarında daha çok zaman geçirmeye yönlendirmiştir. Balkon kullanmayı tercih eden katılımcıların eğitim ve gelir seviyelerinin yüksek olduğu; çoğunluğunun evinde 2 ve üzeri birey sayısı olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların evlerinde balkon olmaması veya yeterli büyüklükte olmaması balkonlara olan ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple insanlar evlerini değiştirmeyi istemektedirler. Pandemi sürecinin etkilerinin görüldüğü ve karantina tedbirleri uygulandığı dönemde balkonda vakit geçiren katılımcılar çoğunluğu oluşturmakla birlikte balkonda geçirilen sürelerin de uzadığı belirlenmiştir. Açık havada vakit geçirme isteğinin balkonda vakit geçirmeye neden olduğu ifade edilmektedir.

Balkonda geçirilen sürelerin uzaması katılımcıların büyük bir kısmını oluşturmaya da balkonlarda yeni düzen arayışlarına gidilmesine sebep olmuştur. Katılımcılar yaptıkları yeni düzenle balkonlarını evlerinin bir parçası haline getirebilmek için farklı yenilikler tercih etmişlerdir. Bunlar camla kapatma, bitki yetiştirme, mobilya kullanımı, süs bitkisi yetiştirme ve sebze yetiştirmedir. Katılımcıların COVID-19 virüsüne yakalanmamalarında evlerinin balkonu olmasının virüse yakalanma durumunda tedavi sürecine etkisinin olup olmadığı konusundaki düşünceler farklılık göstermekte olup, kendileri ve aile bireylerinden herhangi birinin COVID-19'a yakalanmamış olmasının evlerinin bir balkonunun olması ve zamanlarının çoğunu balkonlarında geçiriyor olmalarıyla ilgili olduğunu düşünenlerin oranı %14,72 olmasına rağmen, hane halkı veya hane halkından birinin COVID-19'a yakalanmış olması durumunda balkonda vakit geçirmenin tedavi sürecini olumlu etkilediğini/etkileyeceğini düşünenlerin oranı katılımcıların %54,12'sini oluşturmaktadır.

Kalabalık ailelerde açık havada olma ihtiyacının daha çok ortaya çıktığı düşünülmektedir. Bu sebeple evlerin balkonsuz bırakılmaması ve evin içinin büyük yapılmasına verilen önemin balkonlara da verilerek farklı düzenlemeler yapılmasına olanak sağlanmalıdır. Ayrıca balkon tasarımlarının binaların yapım aşamalarında da inşaata dahil edilmesiyle farklı tarzlarda balkon kullanımları insanlara sunulmalıdır. Bu sayede balkon kullanımı keyifli bir hal alabilir ve ruh sağlığına fayda sağlayabilir.

TEŞEKKÜR

Bu makale, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda hazırlanan "Covid-19 Pandemisi Sürecinde İnsanların Doğa ve Peyzaja Erişim Taleplerinin Tespiti" başlıklı tezden üretilmiştir. Tez çalışması, Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Koordinasyon Birimi tarafından FLY-2021-9212 kodlu, "Covid-19 Pandemisi Sürecinde İnsanların Doğa ve Peyzaja Erişim Taleplerinin Tespiti" başlıklı Lisansüstü Araştırma Projesi olarak desteklenmiştir.

KAYNAKLAR

- Arın Ensarioğlu S (2021) COVID-19 Salgını Sonrasında Yapılı Çevrenin Fiziksel ve Kavramsal Dönüşümü Üzerine Öngörüler. İdeal Kent COVID-19 Özel Sayısı 12: 10-45.
- Arslan MM (2020) Balkonun Yeniden Düşünmek <https://www.sosyalbilimler.org/balkonu-dusunmek/> (Erişim Tarihi: 25.04.2023)
- Büyüköztürk Ş, Kılıç Çakmak E, Akgün Ö, Karadeniz Ş, Demirel F (2008) Bilimsel Araştırma Yöntemleri. PEGEM Akademi. Ankara.
- Cowan A (2011) Seeing is Believing: Urban Gossip and the Balcony in Early Modern Venice. Gender & History 23(3):721-738.
- Ekenyazıcı Güney E, Tulum H (2021) 19. Yüzyıldan 2020'ye İdeal Ev Kavramı: COVID-19 Sürecinin Etkilerine İlişkin

- Bir Okuma. Türk İslâm Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi 16(32): 338-359.
- Erbay M (2021) Balcony as an Architectural Item. Journal of Interior Design and Academy 1(2): 40-61.
- Ergin Ş (1994) Balkonlar. Ege Mimarlık 94(1): 36
- Gök B, Erman O (2021) Ara Mekânda Geçicilik: COVID-19'da Sosyalleşme Alanları. Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi 2(3):196-211.
- Grahn P, Stigsdotter UA (2003) Landscape Planning and Stress. Urban Forestry & Urban Greening 2(1): 1-18.
- Gupta R (2023) Sounds from the Balconies: Aural Resistance against Covid-19 Pandemic in Italy and India. Journal of Cultural Analysis and Social Change 8(1): 04.
- İslamoğlu AH (2003) Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Beta Basım Yayın. İstanbul.
- Karasar N (1982) Bilimsel Araştırma Yöntemi. Matbaş Matbaacılık. Ankara.
- Koç H (1994) Konutlarda Özel İç Mekân Uzantıları. Ege Mimarlık 94(1): 37-38.
- Okumuş E (2021) Covid-19 Küresel Salgın Sürecinde Ev ve Aile. Mevzu-Sosyal Bilimler Dergisi (6): 89-117.
- Özdamar K (2003) Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Kaan Kitabevi. Eskişehir.
- Parsa AR, Demir S (2022) Covid-19 Pandemisinin Türkiye'deki Konut Tasarımı Üzerine Etkisi. Çoğun HY, Karacagil Z, Kızılyıldırım S (Ed.), Doğa ve Mühendislik Bilimlerinde Güncel Tartışmalar 4, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 431-444.
- Pinheiro MD, Luis NC (2020) COVID-19 Could Leverage a Sustainable Built Environment. Sustainability 12(14): 2-27.
- Smektała M, Baborska-Narożny M (2022). The use of Apartment Balconies: Context, Design and Social Norms. Buildings and Cities 3(1): 134-152.
- Tekin A (2021) Tarihten Günümüze Epidemiler, Pandemiler ve Ekonomik Sonuçları. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (40): 330-355.
- Tuğaç Ç (2020). Kentsel Sürdürülebilirlik ve Kentsel Dirençlilik Perspektifinden Tarihteki Pandemiler ve Covid-19 Pandemisi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Salgın Hastalıklar Özel Sayı 259-292.
- Yazicioğlu Y (2004) SPSS Uygulamalı Bilimler Araştırma Yöntemleri. Detay Yayıncılık. Ankara.